

Utlåtande 2012:20 RV (Dnr 316-432/2011)

**Stadens ansvar för användandet av hela Stockholm vid
lokalisering av förvaltningar**
Motion (2011:14) av Karin Wanngård (S)

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.
Motion (2011:14) av Karin Wanngård (S) om ”Stadens ansvar för användandet av hela Stockholm vid lokalisering av förvaltningar” anses besvarad med vad föredragande borgarrådet anför.

Föredragande borgarrådet Joakim Larsson anför följande.

Ärendet

I motion (2011:14) föreslår Karin Wanngård (S) att Stockholms stad aktivt ska se till att förvaltningskontor lokaliseras utanför tullarna.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret samt stadsdelsnämnderna Enskede-Årsta-Vantör, Rinkeby-Tensta och Östermalm. Östermalms stadsdelsnämnd har ej inkommit med svar.

Stadsledningskontoret framhåller att frågan om lokalisering för stadens förvaltningskontor är komplex då antalet lokaliseringskriterier är många och en lokaliseringsanalys måste göras utifrån flera olika perspektiv.

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd ser gärna att fler arbetsplatser tillkommer i ytterstaden och särskilt i söderort. Vissa fackförvaltningar finns

redan i områden som inte är i direkt närhet till stadshuset. Nämnden anser att det emellertid kan finnas anledningar till att andra förvaltningar har en central lokalisering.

Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd anser att staden lämpligen bör överväga att även omlokalisera arbetstillfällen till de stadsdelar inom Rinkeby-Kista stadsdelsområde som har goda kommunikationslägen och samtidigt är underförsörjda på arbetsplatser. Ytterligare arbetsplatser i ytterstaden gagnar service-näringen i dessa områden.

Mina synpunkter

Frågan om lokaliseringsläget för stadens förvaltningskontor är komplex då antalet lokaliseringskriterier är många. En lokaliseringsanalys måste göras utifrån flera olika perspektiv. Staden har tydligt uttalat att dess verksamheter ska bedrivas i ändamålsenliga, moderna och yt- och energieffektiva lokaler. Många förvaltningar är placerade i ett centralt läge då de bland annat har till uppgift att vara tillgängliga för så många invånare som möjligt. Det finns även fördelar med att förvaltningar ligger i närheten av varandra för en mer effektiv hantering av gemensamma processer. Detta resonemang måste beaktas i val av lokalisering samtidigt som vi ständigt måste ställa det mot hur höga och rimliga lokalkostnaderna kan vara.

Jag håller med motionären om att hela Stockholm ska leva och att det behövs fler bostäder i Stockholms alla delar. Det behövs även fler företag och arbetsplatser, och då främst i Stockholms ytterstadsområden. Söderortsvisionen och Järvalyftet är två konkreta exempel på hur vi arbetar långsiktigt och metodiskt med detta. Staden bör alltid fundera över optimala placeringar och aldrig utesluta ytterstaden när denna ofta kan erbjuda bra förutsättningar och goda kommunikationer. Dessutom kan en placering av en förvaltning i sig påverka det lokala näringslivet på ett positivt sätt. Som exempel lades nyligen serviceförvaltningens kontaktcenter i Järva vilket visat sig fungera mycket bra och förslag finns nu på att utöka verksamheten i Husby.

Det är också angeläget att fler arbetsgivare än Stockholms stad förlägger verksamheter i ytterstadsområden, om så är möjligt. Företag väljer i dag i allt större utsträckning att lokalisera sig i ytterstaden då det till exempel både är billigare och smidigare med logistiken i jämförelse med innerstaden, samtidigt som det fortfarande är nära till arbetskraft, kunder och marknad. Det är också angeläget att staden verkar för att skapa goda förutsättningar för nya arbetsplatser i alla delar av Stockholm genom en aktiv näringslivsstrategi.

Bilagor

1. Reservationer m.m.
2. Motion (2011:14) av Karin Wanngård (S) om stadens ansvar för användandet av hela Stockholm vid lokalisering av förvaltningar

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Särskilt uttalande gjordes av borgarråden *Karin Wanngård* och *Tomas Rudin* (båda S) enligt följande.

Det är glädjande att borgarrådet inte vill utesluta ytterstaden som placering för Stockholms stads förvaltningskontor. Motionens andemening är dock att staden aktivt bör arbeta för att förvaltningskontor förläggs i ytterstadsområdena. Detta utifrån en ekonomiskt rationell grund samt i syfte att stärka det lokala näringslivet och förbättra samhällsservicen.

Förvaltningarnas betydelse för att levandegöra ytterstaden kan illustreras av stadsdelsförvaltningens flytt från Rinkeby till Kista, som haft utarmande effekt på service-näringen i Rinkeby.

Borgarrådets förklaring till att det privata näringslivet i större utsträckning söker etablering i ytterstaden bör rimligen vara vägledande i arbetet med en aktiv utlokaliseringsstrategi för kommunens egna förvaltningar.

Särskilt uttalande gjordes av borgarrådet *Daniel Helldén* (MP) enligt följande.

Frågan om lokaliseringsslaget för stadens förvaltningskontor är komplex. Miljöpartiet anser att frågan om lokalisering av förvaltningskontor bör utgå från stadsdelarnas specifika grundförutsättningar och utifrån deras förmåga att kunna ta emot en förvaltning. Att många förvaltningar är centralt placerade beror på att de måste vara tillgängliga för så många invånare som möjligt. Det finns även fördelar med att förvaltningar ligger i närheten av varandra för en mer effektiv hantering av gemensamma processer. För närmiljön och näringslivsklimatet kan dock en utlokalisering av ett förvaltningskontor ge gynnsamma effekter.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

Motion (2011:14) av Karin Wanngård (S) om ”Stadens ansvar för användandet av hela Stockholm vid lokalisering av förvaltningar” anses besvarad med vad föredragande borgarrådet anført.

Stockholm den 8 februari 2012

På kommunstyrelsens vägnar:
STEN NORDIN

Joakim Larsson

Ylva Tengblad

Särskilt uttalande gjordes av *Karin Wanngård, Roger Mogert, Tomas Rudin* och *Maria Östberg Svanellind* (alla S) med hänvisning till det särskilda uttalandet av (S) i borgarrådsberedningen.

Särskilt uttalande gjordes av *Stefan Nilsson* (MP) med hänvisning till det särskilda uttalandet av (MP) i borgarrådsberedningen.

Särskilt uttalande gjordes av *Karin Rågsjö* (V) enligt följande.

Vänsterpartiet vill flytta ut kontor från city till förorterna, vilket både ger fler arbetsplatser i förorterna och möjligheter att bygga fler hyreslägenheter i city. Vi stödjer därför motionens andemening att staden aktivt bör arbeta för att förvaltningskontor etableras i ytterstaden.

Staden bör utarbeta en policy för vilka perspektiv som ska beaktas när lokalbeslut fattas. Fackförvaltningar som har nära samarbete behöver inte som idag ligga samlade i innerstaden, utan lösningar kan sökas för att istället samla dem i närheten av varandra i ytterstaden.

Kommunala förvaltningar bör föregå med gott exempel. Tyvärr har vi sett en motsatt utveckling under det borgerliga styret. Stadsdelskontor har lagts ner till exempel i Rinkeby och Högdalen, vilket har lett till att servicen utarmats och centrumen därför försvagats.

ÄRENDET

I en motion (2011:14) anser Karin Wanngård (S) att staden har en policy där förvaltningskontor ska lokaliseras ”närmast Stadshuset”. Motionären anser att staden har en del pengar att tjäna om förvaltningskontor i större utsträckning lokaliseras utanför tullgränserna. Vidare framhåller motionären att lika mycket som det behövs bostäder i innerstaden behövs det kontor i ytterstaden. En omlokalisering av förvaltningar från innerstaden skulle därför inte bara vara positivt ur ett kostnadsperspektiv utan främst ur perspektivet att hela Stockholm ska leva.

Med hänvisning till ovanstående föreslår motionären att Stockholms stad aktivt ska se till att förvaltningskontor lokaliseras utanför tullarna samt att stadens förvaltningar i större utsträckning därmed också tjänar på en lägre kostnad för sina kontorslokaler.

BEREDNING

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret samt stadsdelsnämnderna Enskede-Årsta-Vantör, Rinkeby-Tensta och Östermalm. Östermalms stadsdelsnämnd har ej inkommit med svar.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 20 maj 2011 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontoret anser att stadens lokalförsörjning bör ses som en strategisk funktion i den övergripande verksamhetsplanering i staden då lokaler utgör en av de viktigaste beståndsdelarna i stadens totala infrastruktur. Lokaler är också den mest kapitalkrävande resursen efter personalen. Det yttersta målet med hanteringen av stadens lokalförsörjning bör vara att ge stadens medborgare bäst värde för skattepengarna. För att uppnå målet bästa möjliga lokaleffektivitet bör staden sträva efter en strategisk lokalförsörjning i världsklass.

Det finns en stor strategisk potential i lokaler där de i många fall är direkt värdeskapande för stadens kärnverksamheter. Därför bör lokaler alltid inneha en framskjuten position i stadens övergripande strategiska verksamhetsstyrning och målplanering. Utifrån ett lokaleffektivitetshänseende har staden tydligt uttalat att dess verksamheter ska bedrivas i ändamålsenliga, moderna, yt- och energieffektiva lokaler.

Staden har ingen uttalad policy om vilka perspektiv som ska beaktas rörande val av geografiskt läge när lokalbeslut fattas. Stadsledningskontoret kan konstatera att frågan

om lokaliseringssläge för stadens förvaltningskontor är komplex. Antalet lokaliseringskriterier är många och en lokaliseringsanalys måste göras utifrån flera perspektiv; såsom ett marknads-, medborgar-, miljö-, arbetsplats-, fastighetsekonomiskt- och organisationsperspektiv. Även tillgänglighetsaspekter och omfattningen av lokaliseringen måste beaktas.

Stadsledningskontoret delar uppfattningen i motionen om att det behövs kontor i ytterstaden; inte minst tas vikten av arbetsplatsutveckling upp i de visioner för Söderort och Järva som kommunfullmäktige beslutat om. För att skapa en attraktiv region krävs att staden har en långsiktig beredskap för ett ökat behov av kontorslokaler. Planeringen måste ske på ett sådant sätt att ett varierat utbud av arbetsplatser möjliggörs i hela Stockholm och det är viktigt att antalet arbetsplatser planeras ur ett helhetsperspektiv. Ett viktigt steg i det strategiska arbetet för utvecklingen av kommersiella lokaler är att kommunfullmäktige fastställt riktlinjer för stadens företagsområden som ska ligga till grund för planeringen.

Stadsledningskontoret anser inte att det är självklart att alla förvaltningskontor av princip ska lokaliseras utanför tullarna. Stadsledningskontoret vill understryka att staden först måste fastställa en inbördes viktning av stadens övergripande mål och perspektiv för att därigenom finna de rätta tyngdpunkterna i beslutsargumenten rörande val av lokaliseringsområde för stadens förvaltningskontor. Vidare vill stadsledningskontoret framhålla att en konsekvens av eventuella lokaliseringsbeslut utanför tullarna också är att beslutet rörande *vilken* etableringsplats utanför tull som anses bättre än någon annan måste ingå i en beslutsprocess.

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 18 maj 2011 i enlighet med förvaltningens förslag.

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 28 april 2011 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen ser gärna att fler arbetsplatser tillkommer i ytterstaden och särskilt i söderort. Inom arbetet med Söderortsvisionen finns målet om 50 000 nya arbetstillfällen i söderort fram till år 2030. Detta ska ske genom utveckling av befintliga arbetsplatsområden och genom skapande av nya kluster och arbetsområden, till exempel i Larsboda/Farsta företagsområde, Gullmarsplan och Högdalens industriområde.

Det kan finnas fördelar med att lokalisera större arbetsplatser som en offentlig förvaltning eller offentligt organ i ytterstaden, inte minst i Söderort som idag har en ojämn balans mellan antalet bostäder och arbetsplatser. Det kan också bidra till att fler verksamheter inom den privata sektorn lockas till området. Det har skett i t ex

Telefonplan, dit Konstfack flyttade 2004, och där efterfrågan på nya bostäder ökar och etablering av nya företag pågår.

Vissa fackförvaltningar finns redan i områden som inte är i direkt närhet till stadshuset. Till exempel finns socialförvaltningen på Södermalm. I Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsområde finns, förutom stadsdelsförvaltningen, också serviceförvaltningen vid Slakthusområdet. Det kan emellertid finnas anledningar till att andra förvaltningar, till exempel stadsbyggnadskontoret, exploateringskontoret, trafikkontoret och miljöförvaltningen har en central lokalisering då det där sker många möten med t ex byggherrar, konsulter och entreprenörer. Dessutom arbetar många förvaltningar, till exempel stadsbyggnadskontoret, exploateringskontoret och trafikkontoret, nära varandra i flera olika processer. Att ha dessa förvaltningar utlokaliserade på skilda platser i ytterstaden skulle kunna bidra till att arbetet blir mer tidskrävande och ineffektivt. De eventuella kostnadsvinster som en lägre hyra skulle kunna innebära, kan då istället leda till mer tidskrävande möten i form av kostnader för ökade personella resurser och konsultarvoden.

Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd

Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 18 maj 2011 att anta förvaltningens förslag till beslut.

Reservation anfördes av ledamoten Jakob Dencker m.fl. (MP), *bilaga 1*.

Särskilt uttalande gjordes av ordföranden Bo Sundin m.fl. (M) och ledamoten Burhan Yildiz (FP), *bilaga 1*.

Särskilt uttalande gjordes av vice ordförande Mia Päärni m.fl. (S), *bilaga 1*.

Särskilt uttalande gjordes av ledamoten Gunilla Bhur m.fl. (V), *bilaga 1*.

Rinkeby-Kista stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 5 maj 2011 har i huvudsak följande lydelse.

Av stadens cirka 43 000 anställda finns huvuddelen i verksamheter, såsom förskola, skola, vård och omsorg och bibliotek, vilka bedrivs i nära anslutning till stockholmar-nas bostadsområden. Även de 14 stadsdelsförvaltningarnas administrativa delar är lokaliserade i områden där servicen tillhandahålls. I stadens årsredovisning för år 2009 framgår bland annat följande. Sammantaget är cirka 27 000 anställda lokaliserade utanför innerstaden. Staden organiserar ett fyrtiotal fackförvaltningar, bolag och stiftelser. Cirka 35 av dessa är i huvudsak lokaliserade i innerstaden. Av de i storleksord-

ningen 16 000 som är anställda i innerstaden bedöms cirka 13 000 anställda vara knutna till lokal kommunal service som i huvudsak riktar sig till boende och besökare i innerstaden.

Förvaltningen bedömer därför att det mot denna bakgrund skulle vara möjligt att maximalt överväga en omflyttning av cirka 3 000 anställda från innerstaden till ytterstaden. Förvaltningen saknar dock underlag för att göra en helhetsbedömning av lämpligheten av sådana omflyttningar. Om kommunfullmäktige vid en samlad bedömning skulle finna det lämpligt att förlägga en del av dessa 3 000 arbetstillfällen utanför Stockholms innerstad anser stadsdelsförvaltningen att centralt förlagda förvaltningar och bolag med få brukarbesök i första hand bör komma ifråga för lokalisering till ytterstaden. Vidare anser förvaltningen att staden lämpligen bör överväga att även omlokalisera arbetstillfällen till de stadsdelar inom Rinkeby-Kista stadsdelsområde som har goda kommunikationslägen och samtidigt är underförsörjda på arbetsplatser. Ytterligare arbetsplatser i ytterstaden gagnar servicenäringen i dessa områden.

RESERVATIONER M.M.

Rinkeby-Tensta stadsdelsnämnd

Reservation anfördes av ledamoten Jakob Dencker m.fl. (MP) enligt följande.

Att delvis godkänna förvaltningens förslag till beslut

Att därutöver anföras

Vi i Miljöpartiet Rinkeby-Kista sympatiserar med motionens ambition. Vi förstår dock att det kan finnas praktiska problem med att flytta ut någon större mängd arbetsplatser till ytterstaden.

Enligt förvaltningens bedömning är det bara 3000 av Stockholms stads anställda som arbetar i innerstaden och som inte är knutna till lokal service för innerstadens invånare.

Några av dessa 3000 bör dock flyttas ut till ytterstaden. Genom att stärka stadsdelsnämnderna och stadsdelsförvaltningarna och flytta ut större ansvarsområden till stadsdelsnämnderna kan man få fler anställda som arbetar i ytterstadens stadsdelsområden. Miljöpartiet vill stärka den lokala beslutsnivån som finns i stadsdelsnämnderna, och på det sättet kan man också skapa arbetstillfällen i ytterstaden. Dels kan det ge arbetstillfällen för dem som bor i förorterna, och dels skapar det större efterfrågan i det lokala näringslivet i ytterstaden när fler arbetar där, äter lunch i lokala restauranger och handlar i affärerna.

Staden kan troligen också spara in på hyrorna om man förlägger fler förvaltningar till ytterstaden.

Särskilt uttalande gjordes av ordföranden Bo Sundin m.fl. (M) och ledamoten Burhan Yildiz (FP) enligt följande.

Vi vill även arbeta med insatser för att öka antalet arbetsplatser i området att flera arbetsplatser och kommunala och statliga myndigheter flyttar ut till Järva-området. Den nya arbetsmarknadsförvaltningen är ett exempel på en lämplig förvaltning vi gärna ser etablerad i vårt område.

Särskilt uttalande gjordes av vice ordförande Mia Päärni m.fl. (S) enligt följande.

Vi socialdemokrater ser med stor oro på den utarmning som sker i våra förorter till följd av att stora arbetsplatser såsom kommunala förvaltningar och statliga myndigheter flyttar ifrån dem. Ett exempel från vårt område är Rinkeby, där flytten av stadsdels-

förvaltningen tillsammans med bland annat Försäkringskassan har lett till ett vikande kundunderlag för det lokala näringslivet och samhällsservicen.

Förvaltningens svar på remissen pekar i rätt riktning, men går tyvärr inte hela vägen. Det borde vara ett klart och tydligt krav ifrån Rinkeby-Kista Stadsdelsnämnd till staden att centrala förvaltningar flyttas ut till områden som Rinkeby och Husby. Det vore en effektiv politik för att återställa den dagbefolkning som har gått förlorad i många stadsdelar kring Järvafältet med försämrade samhällsservice och ett försvagat näringsliv som följd.

Särskilt uttalande gjordes av ledamoten Gunilla Bhur m.fl. (V) enligt följande.

Under de senaste åren har många arbetsplatser försvunnit från Rinkeby. Hela stadsdelsförvaltningen flyttade från Rinkeby till Kista. Dessutom har bl.a. Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan försvunnit från Rinkeby. Detta har lett till att Rinkeby håller på att förvandlas till en sovstad. Affärer och lunchrestauranger har färre kunder och tvingas slå igen. Rinkebys centrum håller på att dö, det är nödvändigt att snabbt få nya arbetsplatser till området.

KOMMUNFULLMÄKTIGE

Motioner

2011:14

2011:14

Motion av Karin Wanngård (S) om stadens ansvar för användandet av hela Stockholm vid lokalisering av förvaltningar

Dnr 316-432/2011

Fastighetsmarknaden gör att priserna per kvadratmeter är betydligt högre innanför tullarna, närmast T-centralen, i relation till fastigheter utanför tullarna. Det gör att Staden har en del pengar att tjäna om förvaltningskontor i större utsträckning lokaliseras utanför tullgränserna.

Vid lokalisering av Stadsdelsnämndskontor anses detta som självklar, de är belägna inom Stadsdelsförvaltningens ansvarsområde. Vid lokalisering av förvaltningskontor känns principen "närmast Stadshuset" vara en gammal policy som fortfarande lever. Denna policy skulle jag gärna vilja förändra. Dels ur ett kostnadsperspektiv men främst för att hela Stockholm ska leva. Lika mycket som det behövs bostäder i innerstaden behövs det kontor i ytterstaden.

Med hänvisning av ovanstående föreslår jag att;

1. Stockholms stad aktivt ser till att förvaltningskontor lokaliseras utanför tullarna.
2. Förvaltningarna i större utsträckning tjänar på en lägre kostnad för sina kontorslokaler.

Stockholm den 21 februari 2011

Karin Wanngård